

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Ćwiczenia terenowe z meteorologii i hydrologii

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Geografia Specjalność GEOGRAFIA OGÓLNA Jednostka organizacyjna Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 07GRFGOGS.12KP.05871.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe podstawowe
Koordynator zajęć	Dariusz Wrzesiński, Marek Półrolniczak	
Prowadzący zajęcia	Dariusz Wrzesiński, Marek Półrolniczak	
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Ćwiczenia terenowe: 64, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Nabycie umiejętności samodzielnego wykonania mapy na podstawie pomiaru terenowego.
C2	Nabycie umiejętności kartowania hydrograficznego, wykonywania pomiarów natężenia przepływu, wykonywania odwiertów hydrogeologicznych, pomiarów batymetrycznych i głębokości zalegania zwierciadła wód podziemnych.
C3	Wyrobienie umiejętności zastosowania technik pomiarowych i metod opracowania danych meteorologicznych oraz właściwej interpretacji wyników opracowań.

Wymagania wstępne

Wiedza z zakresu hydrologii i meteorologii na poziomie I roku studiów I stopnia.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Zna podstawy teoretyczne technik pozyskiwania danych geograficznych, w szczególności pomiarów hydrometrycznych i meteorologicznych	GRF_K1_W02, GRF_K1_W04, GRF_K1_W07, GRF_K1_W08	Raport
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Zna zasady obsługi sprzętu i urządzeń służących do pozyskiwania, przetwarzania informacji geograficznych, pomiarów hydrometrycznych i meteorologicznych; zna główne zasady bezpieczeństwa i higieny pracy	GRF_K1_U03, GRF_K1_U06	Raport
U2	Redaguje i interpretuje elementy mapy hydrograficznej i topoklimatologicznej	GRF_K1_U03, GRF_K1_U04	Raport
U3	Posługuje się mapą odbiornikiem GPS, młynkiem hydrometrycznym, echosondą, sondą ciężarkową, świstawką hydrogeologiczną, psychrometrem aspiracyjnym, termometrem i higrometrem	GRF_K1_U06	Raport
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Jest odpowiedzialny za powierzany sprzęt, bezpieczeństwo pracy własnej i innych, a także za realizację podjętych zadań	GRF_K1_K02	Raport
K2	Posiada zdolność pracy w zespole pełniąc różne role; umie przyjmować i wyznaczać zadania, ma elementarne umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację celów związanych z podejmowanymi zadaniami	GRF_K1_K04, GRF_K1_K05	Raport

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Kartowanie hydrograficzne	W1, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia terenowe
2.	Pomiary natężenia przepływu w cieku.	W1, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia terenowe
3.	Plan batymetryczny fragmentu jeziora.	W1, U1, U3, K1, K2	Ćwiczenia terenowe
4.	Pomiary głębokości zalegania zwierciadła wód podziemnych, przekroje hydrogeologiczne.	W1, U1, U3, K1, K2	Ćwiczenia terenowe
5.	Przeprowadzenie pomiarów i obserwacji meteorologicznych w terenie.	W1, U1, U3, K1, K2	Ćwiczenia terenowe
6.	Opracowanie wyników pomiarów meteorologicznych.	W1, U2, K1, K2	Ćwiczenia terenowe

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia terenowe	Metoda ćwiczeniowa, Praca w grupach, Plener

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia terenowe	Na ocenę końcową składa się zaliczenie wszystkich zadań realizowanych w raporcie. Skala ocen: 1. bardzo dobry (bdb; 5,0) – od 90% punktów, 2. dobry plus (db plus; 4,5) – od 80% punktów, 3. dobry (db; 4,0) – od 70% punktów, 4. dostateczny plus (dst plus; 3,5) – od 60% punktów, 5. dostateczny (dst; 3,0) – od 50% punktów, 6. niedostateczny (ndst; 2,0) – poniżej 50% punktów.

Literatura

Obowiązkowa

1. Bajkiewicz-Grafowska E., Magnuszewski A., Mikulski Z., 1993: Przewodnik do ćwiczeń z hydrologii ogólnej. PWN, Warszawa
2. Malinowska M. (red.), 2010, Przewodnik do ćwiczeń z meteorologii i klimatologii, Wyd. UG, Gdańsk.
3. Kossowska-Cezak U., i in. 2000., Meteorologia i klimatologia. Pomiary, obserwacje, opracowania. PWN Warszawa–Łódź

Dodatkowa

1. Dunlop S., 2003, Pogoda. Przewodnik ilustrowany. Chmury, zjawiska optyczne, opady. Świat Książki

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Ćwiczenia terenowe	64
Przygotowanie do zajęć	5
Przygotowanie raportu	20
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 89
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
GRF_K1_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do odpowiadania za powierzony sprzęt, bezpieczeństwo pracy własnej i innych, a także za realizację podjętych zadań
GRF_K1_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do działań indywidualnych i społecznych na rzecz zachowania równowagi ekologicznej i ochrony zasobów Ziemi
GRF_K1_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do przyjmowania i wyznaczania zadań oraz organizacji pracy pozwalającej na realizację celów związanych z podejmowanymi zadaniami
GRF_K1_U03	Absolwent/ka potrafi analizować mapy i inne opracowania graficzne oraz wykorzystać pozyskane informacje do wykonania prezentacji wizualnych
GRF_K1_U04	Absolwent/ka potrafi opracowywać mapy, nanosząc na nie zaobserwowane elementy środowiska geograficznego oraz procesy w nim zachodzące
GRF_K1_U06	Absolwent/ka potrafi w stopniu zaawansowanym posługiwać się w obserwacjach terenowych narzędziami i instrumentami stosowanymi w pomiarach geodezyjnych i badaniach geograficznych; wykorzystywać techniki badań społecznych i inwentaryzacji terenowej w badaniach z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej
GRF_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym pojęcia z zakresu geografii i koncepcje dotyczące zróżnicowania przestrzennego zjawisk na powierzchni Ziemi
GRF_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym procesy i zjawiska zachodzące w obrębie podsystemów środowiska geograficznego oraz ma wiedzę niezbędną do ich zrozumienia z zakresu innych nauk pomocniczych (w tym fizyki, chemii, astronomii, ekonomii i socjologii)
GRF_K1_W07	Absolwent/ka zna i rozumie zróżnicowanie warunków klimatycznych Ziemi oraz ma wiedzę o przebiegu i znaczeniu procesów klimatotwórczych w różnych strefach klimatycznych
GRF_K1_W08	Absolwent/ka zna i rozumie procesy obiegu wody w przyrodzie i zna elementy bilansu wodnego w powiązaniu z warunkami geologicznymi, rzeźbą terenu, klimatem i szatą roślinną, a także w aspekcie działalności człowieka w kontekście deficytu wody i zagrożenia powodziowego